

Сажетак: Сирија и „арапско пролеће“ је истраживачки рад на тему актуелне политичко-безбедносне ситуације у Сирији. Фокус истраживачких активности је на анализи улоге и значаја водећих светских и регионалних сила у овом конфликту. У раду су, поред уводних разматрања и закључка, обрађене још три тематске целине, од којих се једна односи на услове који су допринели ескалацији насиља у Сирији, друга на актуелно стање, док трећа изучава могуће правце даљег развоја сложене политичко-безбедносне ситуације у овој земљи. Циљ рада је научна дескрипција револуционарних кретања, изазваних феноменом „арапског пролећа“, као и анализа негативних реперкусија у региону и шире, које су се манифестовале поводом сиријског оружаног сукоба. С обзиром на политички значај сиријске кризе, као и на изузетну осетљивост блискоисточног подручја у безбедносном смислу, методологија се заснива на објективно/неутралној истраживачкој оцени утицаја свих значајнијих субјеката међународне заједнице. Посебно оних чији су стратешки интереси већ дужи низ година приоритетно заступљени у арапском свету. То су, пре свега, Руска Федерација, НР Кина и САД, као и Иран и Израел.

Кључне речи: Сирија, „арапско пролеће“, међународни односи, политичка и безбедносна криза, оружани конфликт, енергетика.

1. Увод

Немири у Сирији започели су марта 2011. године у граду Дараа, који се налази у близини јорданске границе. (Сирија је била само једна у низу држава коју је захватио талас „арапског пролећа“.) Локално становништво је, са снажним емоционалним набојем, почело да испољава отворену подршку револуционарним снагама у Египту, због чега је уследила реакција сиријске полиције. Убрзо након тога, започела је серија протеста у главном граду Дамаску. Они су затим попримили облик оружаног сукоба. Наравно, сукоб није настао спонтано, већ као резултат очигледног покушаја политичког преврата.

У том контексту, познато је да политичким превратима, као облицима нелегалног преузимања власти, најчешће претходе дуготрајне политичке, војне, економске или социјалне противречности у одређеној земљи, које с временом добијају на обиму и интензитету. Тачније, оружје у Сирију није стигло преко ноћи, већ се ради о унапред планираној акцији превратничких структура, које уживају активну подршку из

иностранства. Стога се може рећи да криза у Сирији нема само локални карактер.

Такође, Сирија је класичан пример за теоријску анализу феномена који се испољава када неуспео политички преврат прерасте у сложенији облик друштвеног конфликта, као што је тероризам, дејство гериле или оружани сукоб ширих размера.

Наравно, да би се на одговарајући начин разумела актуелна сложена политичко-безбедносна ситуација у Сирији, неопходно је направити краћи осврт на феномен *арапског социјализма*, који је посебно био актуелан у другој половини XX века.

[\[1\]](#)

Тачније, некадашњи СССР спроводио је снажну политичку индоктринацију у Сирији и успоставио социјалистичко уређење, које је с временом све више добијало на значају за сиријско друштво. Совјети су, након другог пуча

[\[2\]](#)

из 1966. године и учвршћивања власти политичке партије BAAS, створили у Сирији изразито снажно упориште. Опремили су и обучили сиријске оружане снаге, службе безбедности и подржале економски развој земље. Захваљујући томе, Сирија и данас има једну од најјачих и најбоље опремљених армија у региону Блиског истока и снажне везе са Руском Федерацијом.

[\[3\]](#)

Такође, власти из Дамаска доста су улагале у описмењавање и образовање становништва, на основу чега је велики број сиријских интелектуалаца имао значајну улогу у арапском свету, пропагирајући Сирију као прогресивни ембрион арапског политичког идентитета. У том контексту, Руска Федерација, као држава која је никла на темељима некадашњег СССР-а, не само да је наставила, већ је и додатно ојачала своје везе са Сиријом и њеним народом и интелектуалцима, као и с владајућом породицом Асад.

У контексту проучавања сиријске кризе треба нагласити и следеће. Сиријски обавештајно-безбедносни апарат састоји се од више специјалних служби и веома је бројан. Неке анализе указују да на једног припадника долази 158 становника, чиме се сврстава у један од најбројнијих апарата у односу на укупан број становника. [\[4\]](#) Корени формирања сиријског савременог система безбедности датирају још из периода Другог светског рата, када га је конституисала нацистичка СС формација, да би касније египатске службе безбедности имале најдоминантнију улогу. Након пуча и доласка на власт породице Асад, службе безбедности преузео је совјетски КГБ. Данас окосницу сиријског система безбедности чине четири службе: Управа за политичку безбедност

(Idarat al-Amn al-Siyasi), Генерални директорат безбедности (Idarat al-Amn al-Amm), Војнообавештајна служба (Shu`bat al-Mukhabarat al-`Askariyya) и Обавештајна служба ратног ваздухопловства (Idarat al- Mukhabarat al-Jawiyya). Све службе су под директном контролом председника државе, при чему сиријским системом безбедности, по овлашћењу председника, тренутно руководи генерал Асеф аш Шавкат (Assef Shawkat).

[\[5\]](#)

У ширем контексту сиријске кризе постоји и дипломатска борба између Запада и Истока. Почетком фебруара 2012. године, Руска Федерација и НР Кина уложиле су вето и спречиле изгласавање резолуције којом се председник Башар ал Асад обавезује да поднесе оставку. Таква реакција руске спољне политике није изненађујућа, с обзиром на већ поменути стратешки значај руско-сиријских односа. Међутим, вето који је уложила НР Кина наметнуо је питање мотива ове силе за такву реакцију, то јест за кинески својеврсни заштитнички однос према сиријском владајућем режиму. У том смислу, познато је да су НР Кина и Сирија склопиле низ билатералних уговора који се односе на снабдевање кинеског тржишта нафтом и нафтним дериватима од стране сиријске државне компаније „Syroil“, и то може бити један од разлога за дипломатску акцију Кине.

Међутим, проблеми за Сирију и Кину настали су када су САД и државе ЕУ увеле економске санкције Сирији. Када је уведен ембарго, Сирија је уз помоћ Ирана, који јој је недавно уступио своје прекоокеанске танкере, наставила извоз нафте за НР Кину, коју увози „Zhuhai Zhenrong“, једна од значајнијих кинеских државних енергетских компанија (процена је да ће Сирија на овај начин остварити годишњу добит од око осамдесет милиона америчких долара). [\[6\]](#)

Такође, за ову анализу интересантни су односи Сирије са Ираном, највећим непријатељем Израела.. На посредан начин, Сирија тако обезбеђује кредибилну преговарачку позицију у односу на САД, које су главни заштитник и савезник Израела. [\[7\]](#)

У том смислу, управо су кинески медији у више наврата објавили да су ирански

званичници испољили спремност да у Сирију упуте између 15.000 и 20.000 војника за специјалне намене, како би пружили подршку Асадовом режиму, с обзиром на то да су Велика Британија и Катар сиријској опозицији већ послали појачање у људству и оружју.

[\[8\]](#)

Познато је и да постоји низ билатералних уговора између Ирана и Сирије о међусобној помоћи у случају стране војне интервенције, што, свакако, иде у прилог овим констатацијама. Такође, обука и подршка терористичкој организацији Хезболах још је једна тачка у којој се спајају сиријски и ирански интереси, при чему ће веза сиријског руководства и Хезболаха детаљније бити анализирана у наставку овога рада.

Поред наведеног регионалног утицаја, постоји још један. Саудијска Арабија већ увелико финансира Слободну сиријску армију, коју сачињавају сиријски побуњеници. Односи сиријских и саудијских власти нису одувек били непријатељски. Напротив, у једном временском распону били су изузетно блиски, када је Сирија од Саудијске Арабије добијала и помоћ, која се претежно огледала у снабдевању нафтним дериватима по изразито повољним условима. Битно је нагласити да је та помоћ била компензација за сиријску кооперативност у контексту саудијских интереса према Либану (наравно, док је за тако нешто постојао интерес саудијског државног руководства). [\[9\]](#) Међутим, у данашње време односи између Сирије и Саудијске Арабије до те мере сложени да Саудијска Арабија у међународним и регионалним организацијама, пре свега у оквиру Арапске лиге, на изразито агресиван начин износи тврдње да сиријске власти тренутно врше геноцид и ратне злочине у Сирији.

Осим тога, познато је и да су некадашња руководства Ирака и Египта на врхунцу своје политичке моћи имала нескривене амбиције да доминирају над унутрашњим политичким процесима у Сирији, што је представљало и узрок бројних сукоба ниског интензитета између ових земаља. Ово посебно наглашавамо јер се без анализе ових односа не може у довољној мери сагледати степен узрочно-последичних веза, којима су испреплетани и оптерећени односи држава Блиског истока.

2. Социјални услови који су допринели развоју сложене политичко-безбедносне ситуације у Сирији

За разлику од међународних сукоба, у којима се као сукобљене стране појављују државе, унутрашњи сукоби одигравају се унутар једне државне територије, између антагонистичких група, држављана исте те државе. То се, по правилу, дешава када се на челу земље налази влада немоћна да контролише ситуацију и усмери политичке процесе у правцу мирољубивог решења спора. Узроци унутрашњих сукоба могу бити

веома различити: класне супротности, национално угњетавање, верска нетрпељивост, племенска хетерогеност итд. Унутрашњи сукоби могу се кретати у распону од обичних побуна и стварања психозе затегнутости, државних удара, пучева, изолованих и спорадичних аката насиља, па до грађанских ратова ширих размера. [\[10\]](#)

У том контексту, свакако, у Сирији је пре избијања оружаних конфликта, поред политичке, [\[11\]](#) била присутна вишегодишња хронична социјална и економска криза. У том смислу, она се у Сирији јавила као предворје и узрок превратничког процеса и побуне. У општем незадовољству и тешком социјалном положају, људи реагују на различите начине и почињу да препознају одређене друштвене појаве и односе, којима у нормалним животним околностима не би придали било какав значај, нити им посвећивали посебну пажњу. То се десило у Сирији. Те реакције незадовољних маса не морају се односити само на јачање превратничке свести и жеље за политичким променама, већ се могу прелити и на, рецимо, терен етничких или религијских нетрпељивости и нетолеранције, што надаље може представљати предворје оружаних конфликта, грађанских ратова и других катастрофа ширих размера. То се управо и догодило у Сирији.

3. Актуелно стање у Сирији, Курди, питање руске војне подршке, битка за Хомс

У геополитичком смислу, Сирија заузима централно место на Блиском истоку, при чему је њена укупна површина 185.000 квадратних километара. Копнена граница је дуга 2.253 километра, од чега са Ираком 605, Израелом 76, Јорданом 375, Либаном 375 и Турском 822 километра. Обала је дуга 193 километра, а територијално море 12 наутичких миља. Највећи део сиријске територије је пустиња, мањи део обухвата уске приобалне равнице, док се планински масиви налазе на западу земље. Сирија има преко 22 милиона становника, од којих у главном граду Дамаску живи више од 2,5 милиона. Од укупног броја становништва 90 одсто чине Арапи. За образовање се издваја близу пет одсто укупног бруто друштвеног производа. Стопа незапослености у популацији животног доба између 15 и 24 године живота јесте близу 20 процената. Око 12 одсто становника живи испод границе сиромаштва. Упркос економским реформама, које су подразумевале смањење каматних стопа, оснивање приватних банака, консолидовање девизног курса и оснивање берзе, сиријски привредни систем претрпео је последице политичко-безбедносне кризе, која је уследила 2011. године. Тада су буџетски приходи износили 13,47 милијарди, а расходи 18,31 милијарду америчких долара. Поред нафте, чија производња износи нешто више од 400.000 барела дневно, Сирија производи и преко шест милијарди кубних метара природног гаса годишње, али је то недовољно за покривање унутрашње потрошње, због чега увози око милијарду кубних метара сваке године. Пре избијања кризе, Сирија је претежно извозила сирову нафту и нафтне деривате, воће и поврће, памук, пшеницу, текстилне и прехранбене производе, при чему

је наведене производе пласирала на тржишта Ирака (30 одсто), Либана (11,7 одсто), Немачке (8,8 одсто), Италије (8,8 одсто) и Саудијске Арабије (пет одсто). Истовремено, Сирија је зависна од увоза машина и различитих видова транспортних система, електроопреме, метала, хемикалија, папира и пластике. Тај обим увоза претежно је реализован преко Саудијске Арабије (11,2 одсто), НР Кине (10,1 одсто), Турске (7,6 одсто), Уједињених Арапских Емирата (5,5 одсто), Италије (5,5 одсто), Руске Федерације (4,6 одсто), Либана (4,4 одсто), Египта (4,3 одсто), Ирана (четири одсто) и Јужне Кореје (четири одсто), али је новонастала криза учинила да дође до дисбаланса ових односа. Спољни дуг је релативно низак и износи нешто преко осам милијарди америчких долара. У телекомуникационом смислу, Сирија има везу посредством оптичког кабла са Египтом, Либаном и Кипром, који се протеже дном Средоземног мора. Има везу са сателитским системом „1 Intelsat“ (покрива Индијски океан) и „1 Intersputnik“ (покрива Атлантски океан). Такође, има везу коаксијалним каблом и микроталасним радио-релејним станицама са Ираком, Јорданом, Либаном и Турском. Државна телевизија емитује програм на два канала, као и посредством сателитског система. Преко две трећине сиријских домаћинстава поседује сателитску антену која им обезбеђује приступ страним телевизијским станицама. Постоје и три државне радио-станице, док је прва приватна станица покренута 2005. године. Информативни програм и емисије политичког карактера искључиво се емитују на државним радио-станицама. Такође, у Сирији постоји преко пет милиона корисника интернета. [\[12\]](#)

Географска позиција Сирији омогућава да буде незаобилазан фактор у свим дешавањима и политичким кретањима у региону Блиског истока. Са сваком од суседних држава Сирија је имала затегнуте односе, од којих су неки кулминирали оружаним сукобима, при чему се, за разлику од тих времена, данас неизоставно намеће опасност од прогресивног и неконтролисаног „преливања конфликта“, имамо ли у виду садашњу запаљивост блискоисточног региона.

Проблеми око сиријске кризе добијају на интензитету уколико се узме у обзир и детаљније разматрање актуелне ситуације у сиријском непосредном окружењу. У том смислу, као пример, може се узети било која земља из окружења. Наиме, Сирија се на једном делу своје територије граничи са Ираком. Постоје индиције да се преко те границе повремено доставља логистичка помоћ радикалном исламистичком фактору који делује у Ираку, што, свакако, представља изразито велики проблем за САД.

Такође, Либан је одувек био сиријска интересна зона. Сиријска војска је учествовала у либанском грађанском рату и од 1975. године у Либану се налазе сиријске трупе, које данас делују под разним називима, али најчешће као „милиције“. Због грубог мешања сиријских власти у либанске унутрашње послове, Савет безбедности УН је септембра 2004. године изгласао Резолуцију 1559, којом се захтева повлачење сиријских снага

безбедности из Либана. То не само да није произвело резултат, већ је годину дана након тога убијен либански премијер Рефик Харари, при чему је део међународне заједнице оптужио сиријске специјалне службе као директне организаторе тог атентата. [\[13\]](#) Тада је администрација САД демонстративно повукла свог амбасадора из Дамаска и увела одређени пакет санкција према Сирији.

Такође, почетком 2010. године, уследила је нова рунда мировних преговора између Сирије и Израела, уз посредовање Турске (познато је да мировни споразум између Сирије и Израела није склопљен још од 1948. године). Међутим, интересантно је следеће: иако су Сирија и Израел формалноправно још увек у рату, њихова граница представља једну од најмирнијих у региону, с најмањим бројем пограничних инцидената.

Поред наведеног, Сирија активно помаже више радикалних исламистичких терористичких организација, од којих су најпознатије Хезболах и Хамас. Ради се о веома снажним организацијама, која представљају реалну претњу за дугорочну политичку и безбедносну стабилност у региону Блиског истока (и с временом су се наметнуле као незаобилазан фактор у свим значајнијим преговарачким процесима). У прилог томе иде и чињеница да је Израел, као изузетно респектабилна сила, 2006. године водио неуспешну војну кампању против Хезболаха, који је деловао са подручја Либана, као и да 2009. године није успео да порази Хамас у подручју Газе. Такође, треба нагласити да је септембра 2007. године израелско ратно ваздухопловство извршило удар на једно од сиријских индустријских постројења, за које се сумњало да је у функцији развоја сиријског нуклеарног програма.

Што се тиче активности политичких партија у Сирији, важно је нагласити да је доминантна владајућа странка BAAS, која се налази на власти преко 40 година. Ипак, постоји више опозиционих политичких партија које делују у Сирији. Недавно је конституисана нова опозициона коалиција коју сачињавају Национални покрет за промене, Покрет за отаџбину, Блок за ослобођење и развој, Туркменистански национални блок и Курдски покрет за нови живот. [\[14\]](#) Због оружаних сукоба на подручју Сирије, лидери опозиционог блока интензивирали су своје политичке активности с територије Турске, при чему је њихово централно место окупљања Истанбул, одакле се спроводи политичка и пропагандна интернационализација сиријске

кризе. Како би те активности добиле на посебном значају, основана је и организација Пријатељи Сирије, која спроводи интензивну пропагандну активност против актуелног сиријског режима. Све ово разобличава улогу Турске, која, осим пружања војне подршке сиријским опозиционим снагама (кампови за обуку, убацивање диверзантско-терористичких група, илегално слање наоружања итд.), директно делује на Сирију и с политичких позиција, непосредним мешањем у унутрашње политичке процесе у Сирији.

Ради свеобухватне анализе, треба направити и краћи осврт на положај, значај и улогу коју Курди имају у оквиру сиријске кризе. Курди су народ чије је бројно стање тешко установити, при чему се анализом више различитих извора долази до бројке између 25.000.000 и 30.000.000. Курди живе на подручју више земаља, због чега представљају незаобилазан чинилац у свим значајнијим друштвеним кретањима. Најзаступљенији су у Турској, док их велики број живи у Ирану и Ираку. У Сирији их има око два милиона, а у знатно мањем броју у Авганистану, Јерменији, Туркменистану и Азербејџану. У свим досадашњим оружаним сукобима на подручју Блиског истока, увек се једно од важнијих питања односило на то коме ће Курди пружити подршку од сукобљених страна. Често се манипулисало са њиховом подршком и свеукупним положајем (представљају један од бројнијих народа без своје државе). У конкретном случају, Курди у Сирији нису узели активно учешће у милитантним акцијама против Асадовог режима, већ наступају с политичких позиција, настојећи да балансирају између владајућих и опозиционих снага. Изузев спорадичних случајева, евидентно је да на овај начин Курди покушавају да извуку што већи бенефит из постојеће кризе (уколико их вртлог политичко-безбедносних дешавања у међувремену не увуче, и профитише, као активне учеснике у сиријској кризи).

Сложени политичко-безбедносни догађаји у Сирији имају још једну особеност која их разликује од других држава које је захватио талас „арапског пролећа“. Та се разлика односи на чињеницу да друштвене мреже нису одиграле значајнију улогу у сиријској кризи. Талас револуција који је недавно захватио северне делове Африке и Блиски исток показује да су друштвене мреже добиле на посебном значају, чиме су дубоко ушле у сферу глобалне политике и безбедности. Иако су границе друштвених мрежа детерминисане људским фактором, „арапско пролеће“ допринело је да се фејсбук (Facebook) и твитер (Twitter) уврсте у моћан механизам превратничког деловања, чиме су те виртуелне заједнице, условно речено, у једном сегменту заправо постале моћније него потенцијали најсавременијих армија. [\[15\]](#)

Поред претходно наведеног, треба нагласити и следеће. У сиријској луци Тартус повремено су стационирани и значајни руски војни капацитети. Пре свега, носач авиона „Адмирал Кузњецов“, као и још неколико разарача и подморница. У оквиру ове луке, која

представља једину руску војну базу ван територије некадашњег СССР-а, налазе се и савремени ракетни системи земља – море, који могу да угрозе бродове америчке Шесте флоте, која је присутна у водама Средоземног мора. Постоје и недовољно проверена и потврђена сазнања да сиријска армија располаже и руским савременим ПВО системима. У том смислу, индикативно је што САД по избијању оружаних сукова у Сирији нису увеле тзв. зону забрањеног лета, као што је то раније био случај у околностима када се водећа светска суперсила мешала у неки унутрашњи конфликт. [\[16\]](#)

Све ово указује на одређено тактизирање САД око питања Сирије, посебно ако се у обзир узме да евентуална америчка ваздушна кампања још увек није ни на помолу. Истовремено, Руска Федерација и Сирија имају склопљен уговор вредан преко четири милијарде америчких долара у области наменске производње, који има за циљ додатну модернизацију сиријске армије. [\[17\]](#) Такође, интересантна је и позиција руских званичника, који су у више наврата демантовали да изузев војних бродова у луци Тартус и неколико стручних лица која су задужена за техничку обуку на тенковима руске производње, које је Сирија недавно увезла за потребе својих оружаних снага, не постоји било какво друго значајније руско војно или обавештајно присуство. [\[18\]](#)

Међутим, не искључује се могућност да је ситуација на терену потпуно другачија. На пример, у јавно доступним руским средствима информисања објављено је да је генерал-пуковник Васил Јакушев (Василиј Јакушев) тренутно главни војни саветник сиријских оружаних снага. [\[19\]](#)

Поред наведеног, у склопу посматрања сиријско-руских односа у области војне сарадње, интересантан је догађај из августа 2010. године, када је у пограничним водама на сиријско-турској граници пронађено беживотно тело генерала Јурија Иванова, заменика директора ГРУ – руске војнообавештајне службе. Иванов је, према писању руских медија, пре погибије неколико дана боравио на годишњем одмору у Сирији, али је услед „несрећног случаја“ изгубио живот, купајући се у водама Средоземног мора. Да ли је сиријско руководство преузело на себе обавезу у смислу пружања „испомоћи“ руским партнерима и у евентуалним кадровским чисткама у оквиру руског безбедносног апарата, или је заиста посреди „случајност“, за међународну јавност је остала енигма, којом су се бавили готово сви светски медији.

Што се тиче актуелног стања, неопходно је нагласити да су се донедавно водиле жестоке борбе у Хомсу, граду на истоку Сирије у близини границе с Либаном. Хомс је представљао најјаче упориште сиријских побуњеника и у оружаним сукобима у овом

граду страдао је највећи број сиријских држављана. Руски медији и дописници из Сирије процењивали су да је у Хомсу било 14.000 побуњеника. [20] Наведени слом отпора сиријских побуњеника у Хомсу могао би да трасира даљи развој кризе у Сирији у корист сиријских власти. Међутим, никако не би требало искључити могућност новог прегруписавања опозиционих снага, што оне сада и чине, али искључиво на тактичком нивоу.

4. Могући правци даљег развоја ситуације у Сирији

Свакако да је тешко предвидети даљи развој политичко-безбедносне ситуације у Сирији. Сирија има одбрамбене капацитете да се супротстави било којој агресији на регионалном плану, али јој реална опасност прети од евентуалне директне војне интервенције САД и њених савезника. Ово посебно добија на значају ако се у обзир узме категоричан став америчке администрације да се актуелно сиријско руководство мора свргнути по сваку цену. Свако одступање од овог става и спољнополитичког правца сматраће се као неуспех америчке политике у региону Блиског истока.

У Сирији је до сада пропало неколико мировних планова, укључујући и учешће мировних посматрача из Арапске лиге. Сиријске власти су сагласне са иницијативом за активнијем учешћу међународних снага, предлажући мировне посматраче и из западних земаља. Међутим, свакако да је у питању веома ризикант потез сиријских власти, с обзиром на могућност да се таква посматрачка мисија стави у функцију политичких и војних припрема за ваздушне ударе, што није непознаница у савременим међународним односима (свакако, најпознатији пример је својевремена улога тзв. „Вокерове верификационе мисије“ која је деловала на подручју Косова и Метохије непосредно пред НАТО агресију на СР Југославију).

На даљи развој ситуације у великој мери утицаће и даље спољнополитичке и војнобезбедносне мере које ће предузети Руска Федерација. То јест, колико ће актуелно руско државно руководство бити решено да подржи сиријске власти. Није ретка појава да је Русија своје противљење америчким војним интервенцијама најчешће испољавала декларативно, путем улагањем вета у Савету безбедности УН или у другим утицајним међународним организацијама, као и пружањем ограничене војне помоћи, првенствено достављањем обавештајних података. Сликавит пример јесте агресија на Либију од стране Британије, Француске и Италије, када је у први мах дошло чак и до размимоилажења у оцени легитимности наведене војне интервенције од тадашњег руског државног руководства.

Такође, анализом савремених кретања у међународним односима, издиференцирао се један облик руског спољнополитичког правца који подразумева да када руско државно руководство настоји да подржи неког од политичких лидера у периодима криза и оружаних конфликта, шаље се у посету директор руске обавештајне службе СВР. [\[21\]](#)

Веома је важно да се не пренебрегне чињеница да су руске позиције у Сирији скопчане с вишедимензионалним узрочно-последичним везама. Ако РФ изгуби своје позиције у Сирији, засигурно ће се јавити озбиљни проблеми у функционисању руског фактора у региону Блиског истока. То би, најблаже речено, био колапс руске спољне политике. Не само због губитка конкретних блискоисточних позиција, него и због потврде одређених шпекулација да РФ, упркос свом политичком и економском прогресу, ипак није релевантан чинилац у креирању светске политике и савремених међународних односа.

Осим тога, није нереална могућност да Руска Федерација, у случају да изгуби позиције у Сирији, своје спољнополитичке, али и друге државне капацитете усмери према Ирану. То би представљало веома ризикантан потез са неизвесним исходом. Наиме, РФ и Иран у дужем временском распону остварују билатералну сарадњу, поред осталог и на пољу развоја нуклеарних потенцијала у енергетске сврхе. Да ли та сарадња у области нуклеарних технологија има и војни карактер, тешко је доказати, али не би требало искључити ни ту могућност. Али између РФ и Ирана постоје бројна отворена питања, од којих се једно односи и на пружање подршке исламистичким екстремистима са подручја северног Кавказа од стране режима у Техерану. Познато је да су терористичке организације које делују на подручју Чеченије, Дагестана и Ингушетије, осим од стране појединих развијених држава Запада, добиле снажну логистичку подршку и из Ирана.

Сирија и „арапско пролеће“

Пише: Марко Парезановић
петак, 06 јул 2012 07:06

